



KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 15.12.2020 r.
SWD(2020) 347 final

DOKUMENT ROBOCZY SŁUŻB KOMISJI

STRESZCZENIE OCENY SKUTKÓW

Towarzyszący dokumentowi:

**[Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie
wytycznych dotyczących transeuropejskiej infrastruktury energetycznej i uchylającego
rozporządzenie (UE) nr 347/2013]**

{COM(2020) 824 final} - {SEC(2020) 431 final} - {SWD(2020) 346 final}

Streszczenie oceny skutków
Ocena skutków zmiany wytycznych dotyczących transeuropejskich sieci energetycznych (rozporządzenie TEN-E)
A. Potrzeba działań
Na czym polega problem i dlaczego jest to problem na szczeblu UE?
W obecnym rozporządzeniu TEN-E ustanowiono nowe podejście do transgranicznego planowania infrastruktury, które skupia zainteresowane strony w grupach współpracy regionalnej, służących określeniu i wsparciu realizacji projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, które generują najwięcej korzyści dla wewnętrznego rynku energii, bezpieczeństwa dostaw energii i zrównoważonego rozwoju. Nakłada się w nim również na państwa członkowskie obowiązek usprawnienia procedur wydawania pozwoleń w odniesieniu do projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania oraz przewiduje się w nim warunki dostępności finansowania z instrumentu „Łącząc Europę”. Ocena obecnego rozporządzenia TEN-E wskazała, że choć cele obecnego rozporządzenia pozostają w dużej mierze aktualne, należy zwiększyć ich ukierunkowanie na cele na lata 2020/30 tak, aby odzwierciedlić nowy kontekst polityczny i cel osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r. w ramach Europejskiego Zielonego Ładu. Oprócz nowego kontekstu politycznego i celów politycznych w ostatnim dziesięcioleciu nastąpił szybki rozwój technologiczny. Zidentyfikowano dwa najważniejsze problemy: 1) rodzaj i skala rozwoju infrastruktury transgranicznej nie są w pełni dostosowane do celów polityki energetycznej UE, w szczególności w odniesieniu do Europejskiego Zielonego Ładu, i celu neutralności klimatycznej; 2) opóźnienia w realizacji kluczowych projektów. Bardziej ambitny cel w zakresie klimatu na 2030 r., cel neutralności klimatycznej w ramach Europejskiego Zielonego Ładu oraz inicjatywa „Czysta planeta dla wszystkich” wymagają głębokiej transformacji europejskiego systemu energetycznego, zarówno po stronie podaży jak i popytu. Oznacza to konieczność utworzenia infrastruktury wspierającej tę europejską transformację energetyczną, w tym szybkiej elektryfikacji połączonej z podwojeniem udziału produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, znaczącego wzrostu wykorzystania odnawialnych i niskoemisyjnych źródeł gazu, integracji systemu energetycznego oraz zwiększenia upowszechniania innowacyjnych rozwiązań. Nie wszystkie kategorie infrastruktury istotne z punktu widzenia transformacji energetycznej są obecnie przedmiotem wspólnego zainteresowania (np. wodór), a niektóre nie odzwierciedlają w wystarczającym stopniu rozwoju technologicznego (np. inteligentne sieci). Opóźnienia w realizacji projektów priorytetowych, które uznano za konieczne do osiągnięcia celów polityki UE w zakresie klimatu i energii; zagrażają wymaganym przyspieszonym zmianom systemu energetycznego. Wdrożenie głównych projektów infrastrukturalnych nadal trwa za długo. W 2020 r. 27 proc. projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania i dotyczących produkcji energii elektrycznej było opóźnionych w stosunku do pierwotnie planowanej daty oddania do eksploatacji o średnio 17 miesięcy.
Co należy osiągnąć?
Celem ogólnym jest ułatwienie terminowego rozwoju odpowiedniej infrastruktury energetycznej w całej UE i w jej sąsiedztwie tak, aby umożliwić realizację celów UE w zakresie energii i klimatu zgodnie z Europejskim Zielonym Ładem, a w szczególności celów wyznaczonych na lata 2030 i 2050, w tym celu neutralności klimatycznej, jak również integracji rynku, konkurencyjności i bezpieczeństwa dostaw po najniższych kosztach dla konsumentów i przedsiębiorstw. Cele szczegółowe to: 1) umożliwić identyfikację projektów i inwestycji transgranicznych realizowanych w całej Unii i we współpracy z krajami sąsiadującymi, które są niezbędne do przeprowadzenia transformacji energetycznej i osiągnięcia celów klimatycznych; 2) poprawić planowanie infrastruktury z myślą o integracji systemu energetycznego

i sieci przesyłowych energii morskiej; 3) skrócić procedury wydawania pozwoleń na projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania, aby uniknąć opóźnień w realizacji projektów ułatwiających transformację energetyczną; oraz 4) zapewnić właściwe wykorzystanie narzędzi podziału kosztów i zachęt regulacyjnych.

Na czym polega wartość dodana działań na szczeblu UE (zasada pomocniczości)?

Ramy współpracy na szczeblu unijnym między państwami członkowskimi są konieczne do opracowania transgranicznej infrastruktury energetycznej. Regulacje i działania poszczególnych państw członkowskich są niewystarczające, aby zrealizować te projekty infrastrukturalne w całości. Z ekonomicznego punktu widzenia optymalnym sposobem na rozwój sieci energetycznej jest planowanie go z perspektywy europejskiej, obejmującej działania zarówno Unii, jak i państw członkowskich, przy jednoczesnym poszanowaniu ich kompetencji. Ocena obecnego rozporządzenia TEN-E potwierdziła, że system TEN-E zapewnił wartość dodaną w porównaniu z potencjalnymi rezultatami na samym szczeblu krajowym lub regionalnym.

B. Rozwiązania

Jakie są różne warianty działań służących osiągnięciu celów? Czy wskazano preferowany wariant? Jeżeli nie, to dlaczego?

Rozważono różne warianty strategiczne odnośnie do następujących kwestii:

A) ZAKRES

- inteligentne sieci energetyczne i magazynowanie energii elektrycznej
- infrastruktura gazowa, sieci wodorowe i przetwarzanie energii elektrycznej w gaz
- projekty realizowane z państwami trzecimi (projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania)

B) ZARZĄDZANIE / PLANOWANIE INFRASTRUKTURY

- sieci przesyłowe energii morskiej ze źródeł odnawialnych
- międzysektorowe planowanie infrastruktury

C) WYDAWANIE POZWOLEŃ

- przyspieszenie dopełnienia procedur wydawania pozwoleń
- punkt kompleksowej obsługi dla sieci przesyłowych energii morskiej

D) ROZPATRYWANIE PROJEKTÓW PRZEZ ORGANY REGULACYJNE

- uwzględnienie wszystkich kosztów inwestycji

Porównanie opcji pokazuje, że żaden z wariantów oddzielnie nie wystarczy do osiągnięcia określonych celów. Pakiet preferowanych wariantów strategicznych wydaje się być optymalnym rozwiązaniem, aby osiągnąć cele w sposób proporcjonalny, jak opisano szczegółowo w sprawozdaniu z oceny skutków.

Jakie są opinie poszczególnych zainteresowanych stron? Jak kształtuje się poparcie dla poszczególnych wariantów?

W odniesieniu do zakresu obecnych ram wiele zainteresowanych stron wskazało na konieczność aktualizacji inteligentnych sieci energetycznych. Choć wiele grup zainteresowanych stron, w szczególności reprezentujących operatorów systemów przesyłowych oraz stowarzyszenia sektora energetycznego, uznało włączenie nowej infrastruktury gazowej za istotne, idea ta została przyjęta sceptycznie w szczególności przez organizacje pozarządowe zajmujące się ochroną środowiska. Jeżeli chodzi o zarządzanie infrastrukturą i planowanie infrastruktury, zainteresowane strony nie wyraziły konkretnych poglądów na temat przyszłego systemu planowania infrastruktury morskiej, ale poparły

dostosowanie obowiązków w zakresie planowania infrastruktury oraz wzmocnienie oceny pod kątem realizacji celów z zakresu zrównoważonego rozwoju. W odniesieniu do wydawania pozwoleń, zainteresowane strony wskazały na trudności wynikające ze skomplikowanego i długotrwałego procesu wydawania pozwoleń na projekty realizowane na morzu, a dotyczące kilku jurysdykcji, i wezwały do uproszczenia procesu wydawania pozwoleń.

C. Skutki wdrożenia preferowanego wariantu

Jakie korzyści przyniesie wdrożenie preferowanego wariantu lub – jeśli go nie wskazano – głównych wariantów?

Ocena skutków opiera się w dużej mierze na podejściu jakościowym. Nie było możliwe ilościowe określenie skutków wszystkich wariantów, ze względu na brak danych dotyczących konkretnych projektów, zwłaszcza dotyczących nowych kategorii infrastruktury. Co więcej, proponowane zmiany polegają głównie na stopniowym ulepszaniu obecnych ram, które oceniono, jako stosunkowo skuteczne.

Dostosowanie zakresu instrumentu poprzez zapewnienie spójności kategorii infrastruktury z celem neutralności klimatycznej przyczyni się do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych, uzupełnione optymalnym i skutecznym, zintegrowanym planowaniem infrastruktury, ograniczającym jednocześnie potencjalny wpływ na środowisko. Przyspieszony proces wydawania pozwoleń pozwoli również na szybszą realizację najważniejszych projektów, przynosząc tym samym korzyści środowiskowe i społeczno-gospodarcze.

Jakie są koszty wdrożenia preferowanego wariantu lub – jeśli go nie wskazano – głównych wariantów?

W rozporządzeniu TEN-E ustanawia się ramy wspomagające transeuropejską infrastrukturę energetyczną dzięki wykorzystaniu procesu wyboru projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, których realizacją ułatwią odpowiednie przepisy. Rozporządzenie TEN-E nie nakłada bezpośrednio obowiązków ani kosztów na podmioty gospodarcze, ale ustanawia wymogi dla projektodawców, których projekty są przedmiotem wspólnego zainteresowania, a przede wszystkim dla operatorów systemów przesyłowych i operatorów systemów dystrybucyjnych, głównie w postaci obowiązków w zakresie monitorowania i sprawozdawczości. Co więcej, rozporządzenie TEN-E nakłada na właściwe organy krajowe i organy regulacyjne obowiązki dotyczące wydawania pozwoleń, zachęt regulacyjnych i udziału społeczeństwa, oraz na operatorów sieci w odniesieniu do długoterminowego planowania sieci. Dla konsumentów najbardziej uciążliwe jest finansowanie inwestycji w regulacyjną wartość aktywów przy pomocy taryf sieciowych (ang. *Regulatory Asset Base, RAB*) Ukierunkowane wykorzystanie instrumentu TEN-E w połączeniu z wybiórczym wsparciem z instrumentu „Łącząc Europę” może pomóc w obniżeniu kosztów ponoszonych przez konsumentów przy jednoczesnym ograniczeniu do minimum ryzyka związanego z aktywami osieroconymi.

Jakie są skutki dla MŚP i konkurencyjności?

Nie zidentyfikowano żadnych bezpośrednich skutków wynikających z przestrzegania przepisów ani kosztów administracyjnych dla MŚP. MŚP mogłyby odnieść korzyści ze zwiększonej konkurencyjności w tych obszarach technologii, które są uwzględnione lub wzmocnione w przyszłych ramach TEN-E (np. przemysł energii z morskich źródeł odnawialnych, usługi cyfrowe lub wodór).

Czy przewiduje się znaczące skutki dla budżetów i administracji krajowych?

Ulepszenie koordynacji i usprawnienie bieżących struktur właściwych władz odpowiedzialnych za

projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania w państwach członkowskich pociągnie ze sobą dalszą poprawę efektywności.

Czy wystąpią inne znaczące skutki?

Zaproponowane środki REFIT, takie jak usprawnienie obowiązków w zakresie sprawozdawczości, skuteczniejsze monitorowanie i wycofanie się ze stosowania wymogu przeprowadzenia wstępnych konsultacji, jeżeli przewidziano je już w przepisach krajowych na podstawie standardów porównywalnych z przewidzianymi w rozporządzeniu TEN-E lub wyższych, zmniejszą koszty przestrzegania przepisów.

Proporcjonalność?

Pakiet preferowanych wariantów strategicznych uznaje się za proporcjonalny.

D. Działania następne

Kiedy nastąpi przegląd polityki?

Przegląd skuteczności nowego prawodawstwa należy przeprowadzić w 2026 r., kiedy to powinien zakończyć się drugi proces wyboru projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania w nowych ramach.